

Radni uchwalili budżet Krakowa na 2022 rok

2021-12-20

15 grudnia Rada Miasta Krakowa przyjęła budżet miasta na 2022 rok wraz z autopoprawką przygotowaną przez prezydenta. Głos za oddało 25 radnych, przeciw było 2, 16 osób wstrzymało się od głosu. Ogółem miasto zamierza wydać w przyszłym roku 7 mld 116 mln zł, z czego 1 mld 308 mln zł to nakłady inwestycyjne.

Ogólne wielkości budżetowe

Na ostatniej prostej w budżecie wygospodarowano środki na wiele zadań o mniejszej skali, ale ważnych dla mieszkańców, dotyczących takich obszarów jak: infrastruktura drogowa i piesza, edukacja, zieleń, kultura fizyczna.

Budżet Krakowa uchwalony na 2022 rok zakłada, że wydatki miasta ogółem osiągną poziom 7 mld 116 mln zł – co oznacza, że będą niewiele niższe od wydatków zaplanowanych na rok 2021 (7 mld 129 mln zł).

Zauważalnie niższe będą natomiast dochody miasta, co jest konsekwencją nowych rozwiązań podatkowych ograniczających udział samorządów we wpływach z podatku PIT (element tzw. Polskiego Ładu), a także przekazania obsługi programu „Rodzina 500 Plus”, a wraz z nią środków na wypłatę tych świadczeń, do ZUS. W 2022 roku dochody miasta ogółem zaplanowano w wysokości 6 mld 334 mln zł (plan na rok 2021 przewidywał 6 mld 386 mln zł).

Wykonanie zaplanowanych wydatków będzie wymagać zwiększenia deficytu do 782 mln zł. Zostanie on pokryty przychodami z emisji obligacji oraz wolnych środków.

Autopoprawka: o 53 mln zł więcej na inwestycje

Plan wydatków miasta ogółem w 2022 roku, który pierwotnie miał wynosić 7 mld 047 mln zł, został w trakcie prac nad budżetem zwiększony autopoprawką, przygotowaną przez prezydenta po to, aby włączyć do budżetu część zadań zgłoszonych przez radnych w poprawkach (radni złożyli ich w sumie 646 na łączną kwotę ponad 460 mln zł).

W wyniku autopoprawki plan wydatków miasta ogółem został zwiększony o kwotę 68 mln zł, z czego 53 mln zł to dodatkowe środki na inwestycje, a 15 mln zł na wydatki bieżące. Autopoprawka odpowiednio zwiększyła też plan dochodów miasta (z tytułu refundacji ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, wydatków majątkowych poniesionych na realizację projektów) – do poziomu 6 mld 334 mln zł (z planowanych na początku 6 mld 288 mln zł).

W ramach autopoprawki podniesione zostały nakłady inwestycyjne na wiele zadań z zakresu infrastruktury drogowej i pieszej, zagospodarowania zieleni, modernizacji infrastruktury oświatowej i sportowej. Ponadto zwiększono finansowanie dla kilku programów już realizowanych przez miasto – m.in. modernizacji dróg (o blisko 3,5 mln zł), termomodernizacji gminnych obiektów oświatowych (o 1,9 mln zł), budowy chodników (o prawie 1 mln zł) czy rewitalizacji boisk przyszłolnych (o 200 tys. zł). Zapewniono też dodatkowe środki na urządzenie parku Młynówka Królewska (ogród kwietny) i Plant Podgórskich (doposażenie parku

Aleksandry).

Budżet na trudne czasy

- To będzie pierwszy budżet realizowany w nowej perspektywie wynikającej ze zmian podatkowych wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu. Więc podobnie jak innym samorządom w Polsce przyjdzie nam się zmierzyć w roku 2022 z wyjątkowo trudną sytuacją. Po pierwsze, będziemy realizować budżet przy ograniczonych dochodach i równocześnie rosnących kosztach funkcjonowania samorządu. Po drugie, wyzwaniem to będą potęgować skutki wciąż trwającej pandemii, rosnące ceny energii elektrycznej i inflacja, która już dziś osiągnęła wysoki poziom, a tendencja jej zmian jest nadal wzrostowa. To wszystko wiąże się z drastycznym wzrostem kosztów, zarówno bieżących, jak i inwestycyjnych – podkreślał prezydent Jacek Majchrowski podczas pierwszej sesji budżetowej Rady Miasta Krakowa.

Negatywnie na poziom dochodów miasta w 2022 roku wpłynie przekazanie obsługi programu „Rodzina 500+”, a wraz z nią środków na wypłatę świadczeń, do ZUS (miasto będzie go realizować tylko do końca maja 2022 r.), oraz wdrożenie nowych rozwiązań w systemie podatkowym, wprowadzonych przez rządowy program Polski Ład.

Przeniesienie obsługi programu „500+” z samorządu do ZUS, poza tym, że pogorszy wskaźniki finansowe miasta (mniej pieniędzy będzie przepływać przez budżet), nie spowoduje realnego ubytku w kasie miasta, gdyż za zmniejszeniem dochodów pójdzie zmniejszenie wydatków. Bardzo dotkliwe dla miejskich finansów będą natomiast skutki zmian podatkowych wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu, który ogranicza udział samorządów w dochodach z podatku PIT.

- Według aktualnych prognoz rządowych Kraków w perspektywie 10 lat straci w wyniku Polskiego Ładu 4 mld 205 mln zł, a w samym tylko roku 2022 około 450 mln zł. Aby zrekompensować samorządom straty w PIT, rząd przyjął ustawę przyznającą wsparcie finansowe w postaci subwencji uzupełniającej. Kraków ma otrzymać z tego tytułu 224,2 mln zł. Nie wypełni to całości ubytku spowodowanego zmianami w PIT. Rekompensata pokryje niespełna 50 proc. straty w tej kategorii dochodów – wylicza prezydent Krakowa.

Dodatkowo sytuację komplikuje fakt, że wspomniana subwencja uzupełniająca ma wpłynąć do budżetu miasta do 28 grudnia, co oznacza, że zwiększy ona poziom wykonania dochodów jeszcze w roku 2021. W konsekwencji w 2022 roku środki te nie będą już dochodem budżetu, tylko będą musiały zostać zaplanowane jako wolne środki. Niekorzystnie wpłynie to na nadwyżkę operacyjną (różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi), która odgrywa niebagatelną rolę, ponieważ jako miernik możliwości finansowych samorządu decyduje o jego zdolności kredytowej i inwestycyjnej. Na rok 2022 nadwyżka operacyjna została zaplanowana w wysokości 199,8 mln zł i w stosunku do roku obecnego oznaczać to będzie jej spadek o ponad 25 proc.

Dochody

Zgodnie z przyjętym budżetem na łączną sumę dochodów miasta w 2022 r. składają się:

- dochody własne gminy (2 mld 263 mln zł),
- udział gminy w podatkach PIT i CIT (1 mld 995 mln zł),
- subwencje i dotacje z budżetu państwa (1 mld 734 mln zł),
- środki ze źródeł zagranicznych (341 mln zł).

Duże znaczenie w łącznej sumie dochodów budżetowych ma kwota udziału w podatku PIT (to blisko 30 proc. dochodów ogółem). Finansowym skutkiem tzw. Polskiego Ładu będzie jednak ubytek tej kategorii dochodów nie tylko w przyszłym roku, ale i w kolejnych latach. Kraków wylicza, że na zmianach w systemie podatkowym tylko w 2022 r. straci około 450 mln zł – a w ramach rekompensaty, czyli tzw. jednorazowej subwencji, otrzyma jedynie 224,2 mln zł. To oznacza, że ubytek wyniesie około 220 mln zł. Zgodnie z prognozą Ministerstwa Finansów w 2022 r. Kraków spodziewa się z tytułu podatku PIT kwoty 1 mld 766 mln zł.

Jeśli chodzi o procentowy udział subwencji i dotacji w dochodach miasta ogółem, to zmniejszy się on w 2022 r. z 33 proc. do 27 proc. To skutek przeniesienia obsługi rządowego programu „500 plus” do ZUS – samorządy będą wypłacać te świadczenia tylko do końca maja 2022 r. Dlatego do budżetu Krakowa dotacja celowa na to zadanie trafi w wysokości 320 mln zł (w 2021 r. było to ponad 700 mln zł). Najpoważniejszym transferem z budżetu państwa pozostanie subwencja oświatowa – w 2022 r. miasto otrzyma z tego tytułu 1 mld 045 mln zł. W przyszłorocznym budżecie zaplanowano też dotację z budżetu państwa na wypłatę świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (126 mln zł) oraz dotację pochodzącą z porozumień z innymi gminami na finansowanie kosztów usług komunikacji zbiorowej świadczonych na rzecz gmin ościennych (29 mln zł).

Wskutek wspomnianych zmian w 2022 r. w budżecie miasta zwiększy się udział dochodów własnych – czyli tych, na których pozyskiwanie samorząd ma większy lub mniejszy, ale bezpośredni wpływ. Stanowią one będą prawie 36 proc. środków miasta. Najważniejszym ich źródłem jest podatek od nieruchomości – choć jego stawki będą wyższe, najprawdopodobniej i tak nie dorównają rosnącej inflacji. Istotne są wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych, pozyskiwane głównie przy transakcjach kupna-sprzedaży prawa własności, ich wielkość zależy więc od sytuacji na rynku nieruchomości. Obecnie, ze względu na wysokie ceny nieruchomości i dużą liczbę transakcji, rosną środki pozyskiwane przez miasto z tego tytułu. Wyższe wpływy realizowane są także z podatku od spadków i darowizn. Istotną część dochodów własnych miasta (drugą pod względem wielkości po podatku od nieruchomości) stanowią wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej – transport publiczny mocno ucierpiał w czasie pandemii, to tu odnotowano największy spadek dochodów, obecnie wykorzystanie komunikacji publicznej stopniowo się zwiększa.

W ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Kraków otrzyma dofinansowanie na realizację trzech inwestycji: budowę Krakowskiego Centrum Muzyki, budowę DPS przy ul. Praskiej i zagospodarowanie parku rzeczno „Ogród Płaszów”.

Bieżące wydatki

Największa część wydatków miasta to **wydatki bieżące**, które gwarantują sprawne

funkcjonowanie miejskiego organizmu oraz zapewniają utrzymanie odpowiedniej jakości usług komunalnych. W 2022 r. przewidziano na nie kwotę **5 mld 688 mln zł** (plan na 2021 r. wynosił 5 mld 756 mln zł).

W strukturze wydatków bieżących pierwsze miejsce zajmuje **edukacja i wychowanie** (32,8 proc.). Na przyszłoroczne wydatki w tej sferze miasto planuje przeznaczyć ponad 1 mld 859 mln zł (dla porównania w 2021 r. było to 1 mld 821 mln zł). Subwencja oświatowa przekazywana z budżetu państwa zabezpiecza tylko część potrzeb krakowskiej oświaty – w 2022 r. Kraków otrzyma 1 mld 045 mln zł. Ponieważ wzrost subwencji nie dorównuje rosnącym nakładom na edukację (m.in. wynagrodzenia nauczycieli i koszty rzeczowe szkół), Kraków co roku i coraz większą kwotą współfinansuje bieżące zadania oświatowe środkami pochodzącymi z dochodów własnych.

W 2022 r. wzrosną wydatki bieżące na **transport i łączność** – miasto planuje je na poziomie ponad 772 mln zł (plan na 2021 r. wynosił 729 mln zł). Natomiast wraz z odejściem programu „500 plus” do ZUS spadną wydatki bieżące miasta na **wsparcie dla rodzin** – do 576 mln zł (dla porównania w 2021 r. było to 985 mln zł).

W przyszłym roku procentowy udział największych kategorii w strukturze wydatków bieżących ma przedstawiać się tak: edukacja – 32,8 proc., transport i łączność – 13,6 proc., rodzina – 10,2 proc., gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,3 proc.

Inwestycje

Na wydatki majątkowe w 2022 r. miasto planuje przeznaczyć 1 mld 428 mln zł, z czego na sam program inwestycyjny zarezerwowano kwotę w wysokości 1 mld 308 mln zł.

Uwarunkowania, które wpłynęły na kształt przyszłorocznego planu inwestycyjnego miasta, omówił podczas sesji rady wiceprezydent Krakowa Andrzej Kulig.

– Ponieważ nic nie wskazuje na to, aby w najbliższej perspektywie nastąpił gwałtowny spadek kosztów inwestycji, ostrożnie podchodzimy do planowania wydatków majątkowych. W pierwszej kolejności przyjęliśmy takie założenie, że zadania, które znajdują się na jakimkolwiek etapie realizacji, czy to w terenie, czy na etapie koncepcyjno-projektowym, muszą być kontynuowane i muszą mieć zapewnione finansowanie – zaznaczył.

Wyjaśnił, że układając program inwestycyjny, miasto wzięło pod uwagę przede wszystkim aktualną sytuację w branży budowlanej tj. niespotykany w ostatnich latach skokowy wzrost cen podstawowych materiałów i robocizny. Analiza przetargów przeprowadzonych w 2021 r. pokazała, że różnica między kwotą zamawiającego, a kwotą najtańszej złożonej oferty wyniosła łącznie na wszystkich postępowaniach ponad 100 mln zł. Dotyczy to zadań z każdej dziedziny, począwszy od transportowych, a kończąc na inwestycjach kubaturowych w obszarze sportu i ochrony zdrowia. Pod uwagę wzięto również skutki reform podatkowych, wdrożonych w ramach Polskiego Ładu.

Głównym priorytetem było więc zagwarantowanie pełnego finansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych kontynuowanych, na które zostały już zaciągnięte zobowiązania finansowe

(zawarto umowy z wykonawcami). Zadania te są aktualnie na etapie budowy lub w fazie koncepcyjno-projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji administracyjnych. W budżecie zaplanowano też środki dla wszystkich zadań, które są współfinansowane z funduszy bezzwrotnych (głównie unijnych, ale też krajowych, m.in. z rządowego Programu Inwestycji Strategicznych).

Do najważniejszych zadań z tej grupy należą:

- **transport:** budowa linii tramwajowej KST os. Krowodrza Górka-Górka Narodowa, modernizacja torowisk tramwajowych (al. Jana Pawła II na odcinku od Placu Centralnego do ul. Bulwarowej i ul. Ptaszyckiego na odcinku od ul. Bulwarowej do pętli tramwajowej Kopiec Wandy, przebudowa torowiska tramwajowego – al. Solidarności na odcinku od Placu Centralnego do granic drogi ekspresowej S7), rozbudowa ul. Igołomskiej, al. 29 Listopada, ul. Łokietka, budowa Trasy Wolbromskiej, budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego z parkingiem P&R Bronowice oraz terminalem autobusowym, przebudowa ul. Królowej Jadwigi, ul. Glinik, budowa układu komunikacyjnego dla obsługi Szpitala Uniwersyteckiego w Prokocimiu
- **oświata:** budowa Szkoły Podstawowej na os. Złocień, przebudowa Samorządowego Przedszkola przy ul. Jabłonkowskiej
- **sport:** budowa krytej pływalni przy SP z Oddziałami Integracyjnymi nr 144 na os. Bohaterów Września, budowa boiska sportowego na os. Mogiła wraz ze świetlicą środowiskową, budowa hali sportowej przy SP nr 151, przy ul. Lipińskiego
- **kultura:** budowa Krakowskiego Centrum Muzyki przy ul. Piastowskiej, modernizacja budynku Teatru Ludowego, modernizacja Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki
- **zielen:** park Zakrzówek
- **pomoc społeczna:** budowa Domu Pomocy Społecznej przy ul. Praskiej.

Finansowanie zapewniono też dla 92 zadań inwestycyjnych z budżetu obywatelskiego (na łączną kwotę 23,1 mln zł) oraz dla tych inwestycji, których realizatorem jest jednostka zewnętrzna (GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych itd.), a miasto partycypuje w kosztach. Do tych ostatnich należą m.in. przygotowanie budowy drogi ekspresowej S7, rozbudowa ul. Kocmyrzowskiej, budowa wiaduktu nad torami – ul. Powstańców wraz z przebudową przyległego układu drogowego.

W budżecie zaplanowano środki na realizację programów bardzo istotnych z punktu widzenia codziennego funkcjonowania mieszkańców, takich jak:

- Program budowy chodników
- Program modernizacji dróg
- Program budowy ścieżek rowerowych
- Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych
- Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii
- Program rewitalizacji boisk szkolnych.

Największy udział w nakładach inwestycyjnych ma niezmiennie od lat transport, a następnie: ochrona i kształtowanie środowiska (głównie tereny zielone), gospodarowanie mieniem miasta (głównie wykupy i odszkodowania), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, oświata i

wychowanie oraz sport i rekreacja.

W 2022 r. zakres **inwestycji strategicznych** – czyli tych, których realizacja ma znaczenie w skali całego miasta – obejmie m.in. następujące zadania: budowa Centrum Muzyki, rewaloryzacja Muzeum Inżynierii Miejskiej, budowa Trasy Wolbromskiej, rozbudowa ul. Igołomskiej, ul. Kocmyrzowskiej, al. 29 Listopada, ul. Łokietka, budowa linii tramwajowych: Krowodrza Górka–Górka Narodowa, ul. Meissnera–Mistrzejowice, Krowodrza Górka–Azory, modernizacja torowisk, budowa przystanku kolejowego SKA „Prądnik Czerwony” wraz z parkingiem P&R, budowa węzła przesiadkowego wraz z parkingiem P&R „Bronowice” i terminalem autobusowym.

Inwestycje programowe są z reguły mniej kosztowne, ale nie umniejsza to ich wagi, ponieważ bezpośrednio wpływają one na poziom życia mieszkańców, mają też stymulować bardziej równomierny rozwój miasta. Nie sposób wymienić tu wszystkich zadań, ale w tej grupie znalazły się m.in. następujące przedsięwzięcia z obszaru:

- **transportu:** przebudowa ul. Fatymskiej, przebudowa ul. Królowej Jadwigi, rozbudowa ul. Czerwone Maki, Glinik, Wrobela, Fortecznej, Agatowej, budowa wiat przystankowych, budowa ścieżek rowerowych, budowa układu komunikacyjnego dla obsługi Szpitala Uniwersyteckiego w Prokocimiu, program budowy chodników, budowa kładki pieszo-rowerowej Grzegórzki-Zabłocie, program modernizacji dróg;
- **oświaty:** kontynuacja budowy szkoły podstawowej na osiedlu Złocień, rozbudowa kilku szkół (m.in. SP nr 50 przy ul. Katowickiej, SP nr 72 przy ul. Modrzewiowej, SP nr 134 przy ul. Kłuszyńskiej, SP nr 67 przy ul. Kaczorówka), przebudowa samorządowego przedszkola przy ul. Jabłonkowskiej, adaptacja budynku na os. Willowym 35 na potrzeby poradni, kontynuacja termomodernizacji budynków oświatowych;
- **sportu i rekreacji:** budowa hali sportowej przy VIII LO, budowa hali wielofunkcyjnej na terenie SP nr 56, budowa hali sportowej przy SP nr 151, budowa boiska sportowego na osiedlu Mogiła wraz ze świetlicą środowiskową, budowa hali sportowej przy IX LO, program rewitalizacji boisk przyszkolnych;
- **zagospodarowania zieleni:** zagospodarowanie parku Duchackiego, modernizacja Plant krakowskich, skatepark przy ul. Kąpielowej, park Zakrzówek, zagospodarowanie terenu wokół Stawu Płaszowskiego, rewaloryzacja parku Bednarskiego i Wzgórza Lasoty, zagospodarowanie parku rzeczno „Ogród Płaszów”, park Młynówka Królewska, park Kolejowy, zagospodarowanie parku wokół Dworku Matejki, budowa wybiegu dla szympanсів i makaków japońskich;
- **kultury i ochrony dziedzictwa:** dostosowanie fortu „Łapianka” dla potrzeb Muzeum Ruchu Harcerskiego, modernizacja fortu „Mistrzejowice”, budowa Domu Kultury przy ul. Koszykarskiej, budowa Centrum Kultury Ruczaj, modernizacja budynku Teatru Ludowego;
- **pomocy i integracji społecznej:** budowa DPS przy ul. Praskiej, modernizacja budynku MOPS przy ul. Józefińskiej, ukończenie budowy DPS przy ul. Widłakowej, przebudowa i rozbudowa DPS im. Helclów.